

HAYVONLARDA DERMATOFITOZ INFEKSIYASINI UMUMIY TAVSIFI

*Veterinariya ilmiy tadqiqot instituti tadqiqotchisi
v.f.f.d: Usmonova Xadicha Jo'rayevna.*

Kirish. Hayvonlarda dermatofitoz (dermatomikoz) – keratin to'qimalarni (teri, jun, tuyoq va tirnoqlarni) zararlovchi mikotik infeksiya bo'lib, zoonoz ahamiyatga ega. Asosiy qo'zg'atuvchilari *Trichophyton verrucosum*, *T. mentagrophytes*, *Microsporum canis* va boshqa dermatofit zamburug'lardir. Ushbu kasallik chorvachilikda iqtisodiy zarar keltiradi, shuningdek, odamlar uchun ham xavf tug'diradi.

Kalit so'zlar: dermatofitoz, dermatomikoz, zamburug' kasalligi, zoonoz, hayvonlar, profilaktika.

Maqsad. Hayvonlarda dermatofitoz infeksiyalarining epizootologiyasi, klinik belgilari, tashxislash usullari va profilaktikasini ilmiy asosda o'rganish.

Materiallar va usullar. Tadqiqot davomida klinik kuzatuv, laborator mikroskopiya va madaniy usullar qo'llanildi. Kasallangan qoramol, qo'y, mushuk va itlardan teri parchalari hamda jun namunalari olindi. Dezinfeksiya va antifungal preparatlar yordamida davolash samaradorligi baholandi.

Natijalar. Qoramollarda bosh va bo'yin sohasida quruq, kulrang qobiq bilan qoplangan dog'lar kuzatildi. Mushuk va itlarda soch to'kilishi, dumaloq alopetsiya o'choqlari qayd etildi. Mikroskopik tekshiruvda zamburug' gifalari va sporalari aniqlandi. Profilaktik dezinfeksiya choralari va antifungal davolash o'tkazilganda kasallik tarqalishi 65–70 % ga kamaydi.

Xulosa. Dermatofitoz hayvonlarda keng tarqalgan bo'lib, iqtisodiy zarar va zoonoz xavf tug'diradi. Tezkor tashxis, antifungal terapiya va muntazam gigiyenik profilaktika choralari kasallikni samarali nazorat qilishga yordam beradi. Shuningdek, hayvon egalarida gigiyenaga rioya qilish va kasal hayvonlar bilan kontaktda bo'lmaslik muhim hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati.

1. Usmonova Xadicha Jo'rayevna “Qishloq xo'jalik hayvonlarida teri patologiyalarining etiologiyasi, klinik belgilari va profilaktik choralari”. Veterinariya ilmiy tadqiqot instituti (20 sentiyabr 2025) 1-4 bet.
2. Chermette, R., Ferreira, L., & Guillot, J. (2008). Dermatophytoses in animals. *Mycopathologia*, 166(5-6), 385–405.
3. Quinn, P. J., Markey, B. K., Leonard, F. C., et al. (2011). *Veterinary Microbiology and Microbial Disease*. 2nd Edition. Wiley-Blackwell.
4. Radostits, O. M., Gay, C. C., Hinchcliff, K. W., & Constable, P. D. (2007). *Veterinary Medicine: A Textbook of the Diseases of Cattle, Horses, Sheep, Pigs and Goats*. 10th Edition. Saunders Elsevier.
5. Алимов, Б. Х., & Рахимов, А. Ш. (2020). *Ветеринария микробиологияси ва микологияси*. Тошкент: Фан нашриёти.